

«Η ενίσχυση της διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας της χώρας στο περιβάλλον της κρίσης της πανδημίας Covid-19 μέσω της ενδυνάμωσης της λειτουργίας των βασικών αξόνων του τετραγώνου της οικονομίας της γνώσης»

Γιάν.Καλογήρου, Α.Τσακανίκας, Α.Πρωτόγερου και Π.Παναγιωτόπουλος

Το 15^ο Σεμινάριο της Ερμούπολης για την Κοινωνία της Πληροφορίας και την Οικονομία της Γνώσης του 2020

Ερμούπολη Σύρου, 17-19 Ιουλίου

Η παρουσίαση στηρίζεται στα αποτελέσματα της ερευνητικής μελέτης του ΕΒΕΟ για τη «διαΝΕΟσις»

- «Η Ελλάδα που Ερευνά, Καινοτομεί και Επιχειρεί»

Μια ενοποιημένη συστημική στρατηγική με επίκεντρο την καινοτομία και ένας Οδικός Χάρτης για την υλοποίησή της: Γιατί είναι αναγκαία, τι περιλαμβάνει, πώς υλοποιείται, με ποιους θα προωθηθεί;» [Ερευνητική Μελέτη του ΕΒΕΟ/ΕΜΠ για τη «διαΝΕΟσις», 2019-2020]

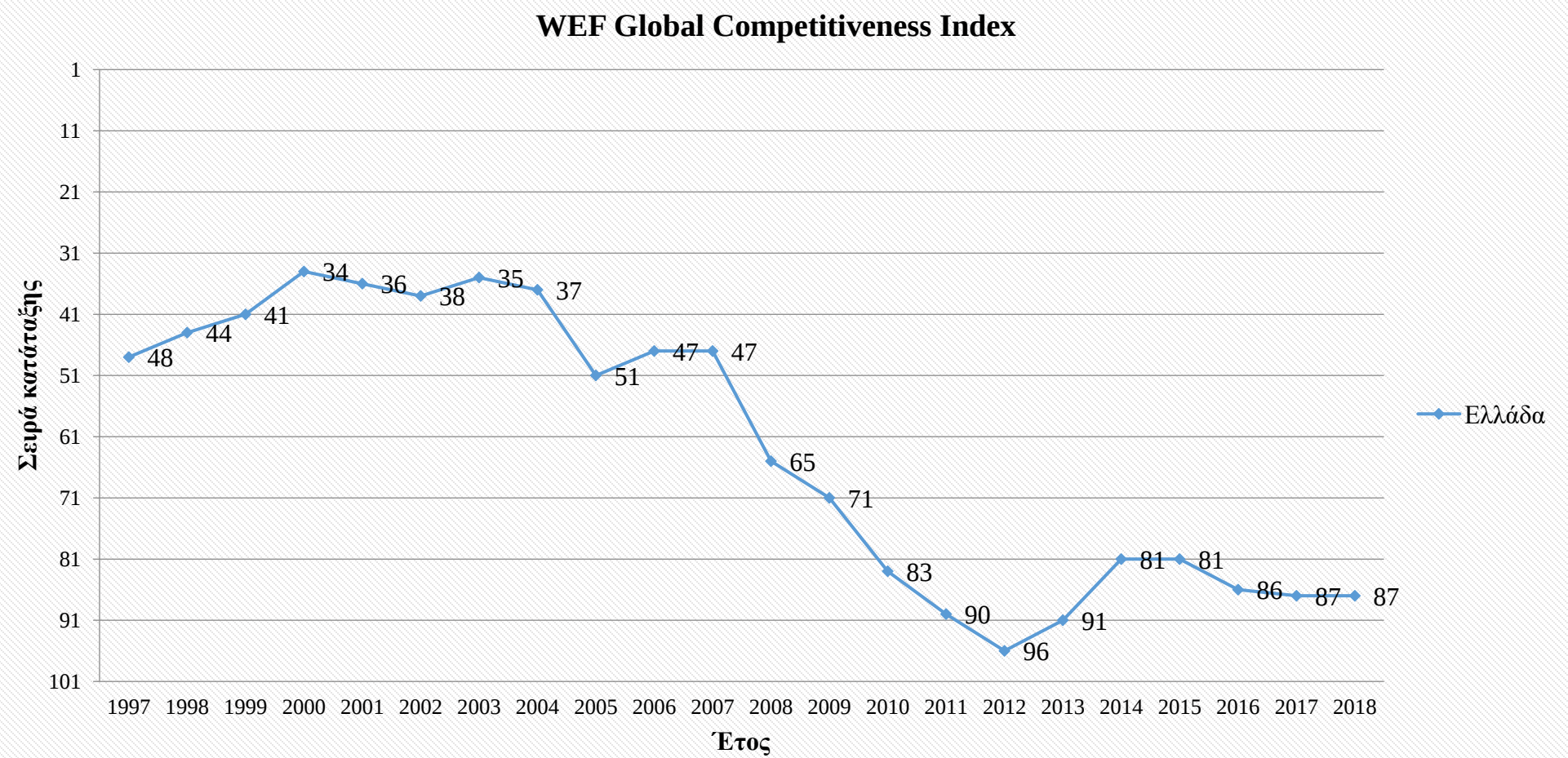
Μετά από μια περίοδο **μακράς, πολύπλευρης/ πολλαπλής και βαθιάς κρίσης**: Η αναγκαιότητα της ενδυνάμωσης της **διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας της χώρας σε συνθήκες μεγάλης αβεβαιότητας**

- **Βασικοί Στόχοι:**

1. Η **ουσιαστική βελτίωση της θέσης του ελληνικού παραγωγικού/επιχειρηματικού συστήματος**, στον τεχνολογικά, παραγωγικά, γεωπολιτικά και κοινωνικο-οικονομικά εξελισσόμενο διεθνή καταμερισμό εργασίας.
2. Η **ανάκτηση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας** της ελληνικής οικονομίας δεν μπορεί να περιορίζεται στην αποκλειστική εστίαση στο μοναδιαίο κόστος εργασίας (unit labour cost).
3. Η **διαρθρωτική ανταγωνιστικότητα** πρέπει να έρθει στο επίκεντρο της οικονομικής ατζέντας. Έχουμε κατρακυλήσει δεκάδες θέσεις στις αντίστοιχες διεθνείς κατατάξεις της διεθνούς ανταγωνιστικότητας (IMD, WEF..).
4. Η **παραγωγική ανασυγκρότηση και αναδιάρθρωση, η τεχνολογική αναβάθμιση/ τεχνολογικός μετασχηματισμός** και η ενδυνάμωση της **απασχόλησης**.
5. Η αντιμετώπιση των **μεγάλων υγειονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών προκλήσεων**.

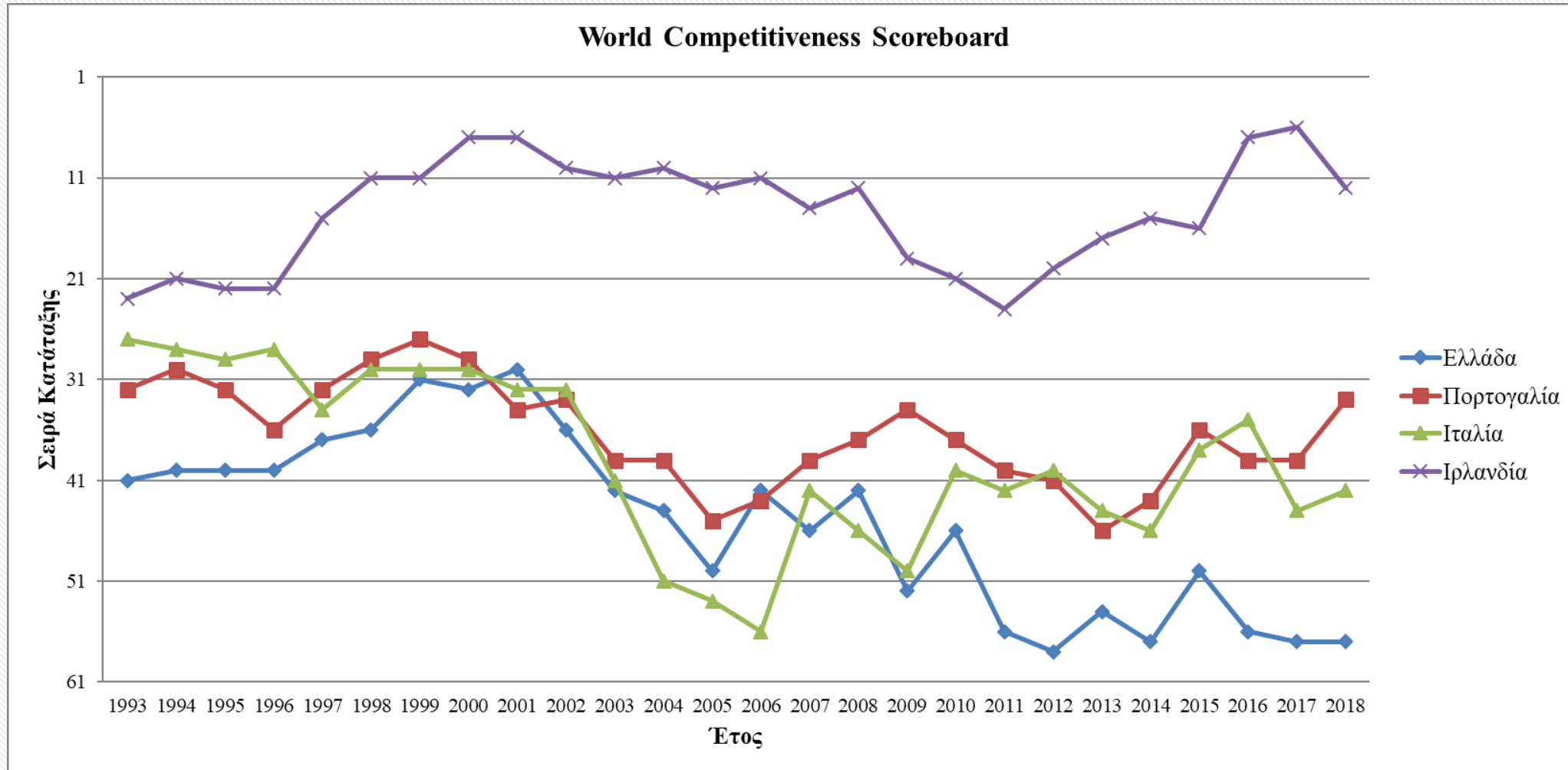
Διαχρονική εξέλιξη της θέσης της ελληνικής οικονομίας στην παγκόσμια κατάταξη ως προς τον Δείκτη Διεθνούς Ανταγωνιστικότητας (Global Competitiveness Index) του World Economic Forum, 1997-2018

4

Διαχρονική εξέλιξη της θέσης της ελληνικής οικονομίας - και των οικονομιών της Ιρλανδίας, της Ιταλίας και της Πορτογαλίας - στην παγκόσμια κατάταξη της διεθνούς ανταγωνιστικότητας του IMD, 1993-2018

5

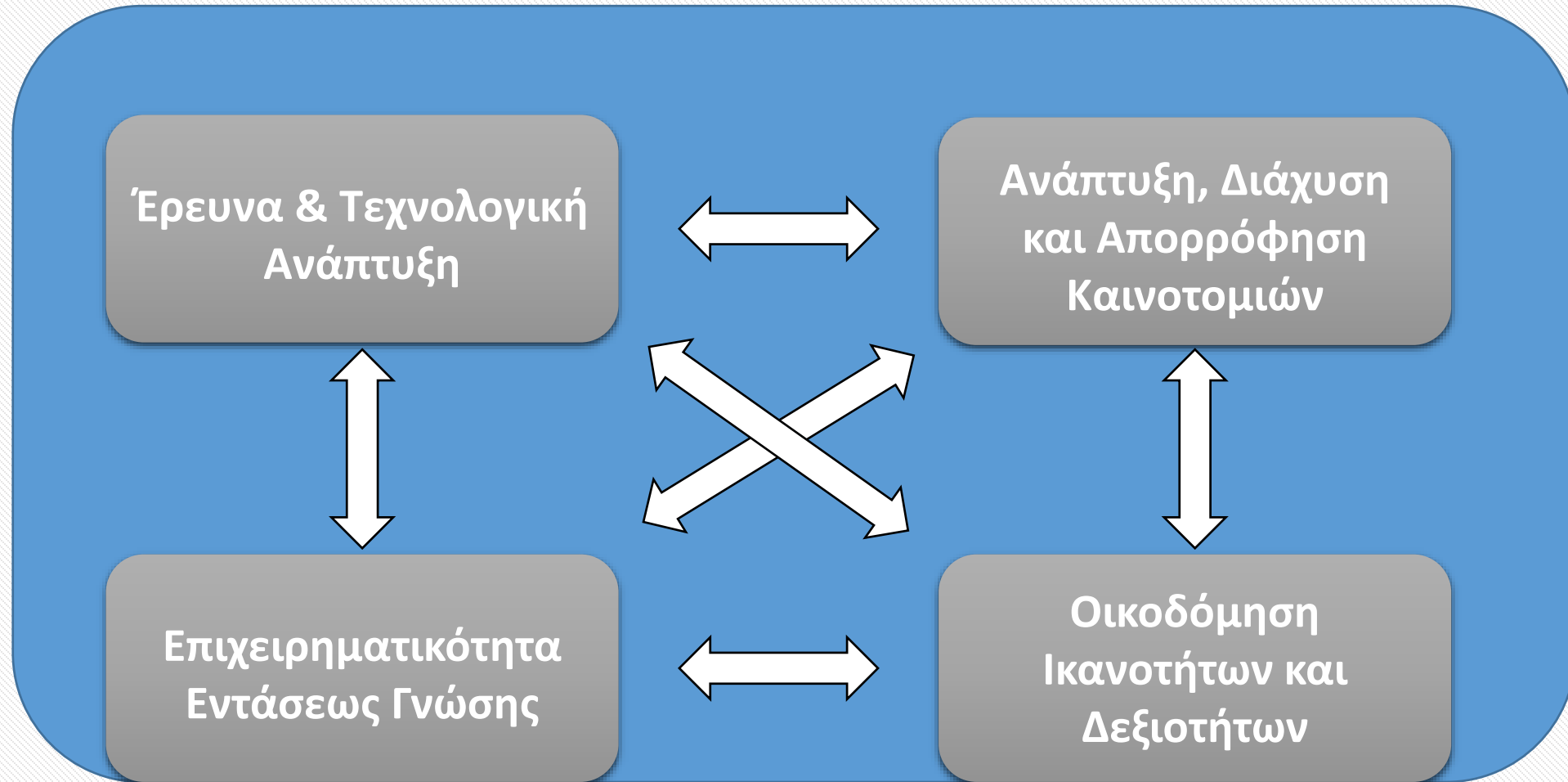
Η ανάγκη μιας ολιστικής και ενοποιημένης αναπτυξιακής στρατηγικής, με επίκεντρο την **καινοτομία** και την αξιοποίηση της **γνώσης**

6

- Ο **ενοποιητικός χαρακτήρας** της συνίσταται στον σχεδιασμό και υλοποίηση πολιτικών με στόχο την **ενδυνάμωση**:
 - της λειτουργίας καθενός από τους βασικούς άξονες του τετραγώνου της ανάπτυξης της οικονομίας της γνώσης [έρευνα & τεχνολογική ανάπτυξη, καινοτομία, επιχειρηματικότητα εντάσεως γνώσης και οικοδόμηση **ικανοτήτων** και **δεξιοτήτων** (competence building)], αλλά και
 - της μεταξύ τους **διασύνδεσης και συνέργειας** με στόχο το **μέγιστο δυνατό αποτέλεσμα** για την οικονομία και την κοινωνία.
- Η εστίαση της ανάλυσης και της διαμόρφωσης της στρατηγικής και των αντίστοιχων πολιτικών επεκτείνεται από τα **επιμέρους (υπό) συστήματα** (έρευνας, καινοτομίας, επιχειρηματικότητας, competence building) στο **ενοποιημένο και διασυνδεδεμένο οικοσύστημα**.

Το ενοποιημένο Οικοσύστημα για την Ανάπτυξη της Οικονομίας της Γνώσης

7

Οι 4 Πυλώνες μιας Στρατηγικής για την Ανάπτυξη της Οικονομίας της Γνώσης

8

Έρευνα & Τεχνολογική Ανάπτυξη

Στόχοι

- Αύξηση του αποθέματος επιστημονικής και τεχνολογικής γνώσης (με βάση την περιέργεια του ερευνητή)
- **Οικονομική και παραγωγική αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων** (valorization of research)
- Αντιμετώπιση των **σύγχρονων προκλήσεων** (κοινωνικών, περιβαλλοντικών κ.λπ.) με εθνική, περιφερειακή ή/και παγκόσμια διάσταση [**mission oriented research and innovation**].

Υποκείμενα-Φορείς ανάληψης και υλοποίησης δραστηριότητας E&TA

- Επιχειρήσεις
- Ιδρύματα τριτοβάθμιας και μετα-δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
- Δημόσιοι (και ημι-αυτόνομοι δημόσιοι) ερευνητικοί φορείς που εποπτεύονται από διάφορα υπουργεία
- Ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά ιδρύματα

Οικοδόμηση Ικανοτήτων και Δεξιοτήτων (Competence Building)

Στόχοι

- Η αξιοποίηση της υφιστάμενης επιστημονικής και τεχνικής γνώσης, αλλά και η **κωδικοποίηση της άρρητης και διάχυτης γνώσης** με σκοπό τη μετατροπή της σε τεχνολογική και οργανωσιακή καινοτομία, και
- Η παραγωγή νέας επιστημονικής και τεχνικής γνώσης

□ Σε ατομικό επίπεδο & επίπεδο επιχειρήσεων/οργανισμών

- Δραστηριότητες εκπαίδευσης και κατάρτισης
- Διαδικασίες- ρουτίνες οργανωσιακής μάθησης για την κωδικοποίηση της άρρητης γνώσης, την επίλυση προβλημάτων, τη μεταφορά καλών πρακτικών
- Δικτύωση και αλληλεπίδραση των παραγωγικών υποκειμένων, των δημόσιων οργανισμών και των φορέων γνώσης της χώρας
- Δικτύωση και αλληλεπίδρασή τους με επιχειρήσεις, φορείς εκπαίδευσης/έρευνας και άλλους οργανισμούς του εξωτερικού

Ανάπτυξη, Διάχυση και Απορρόφηση Καινοτομιών

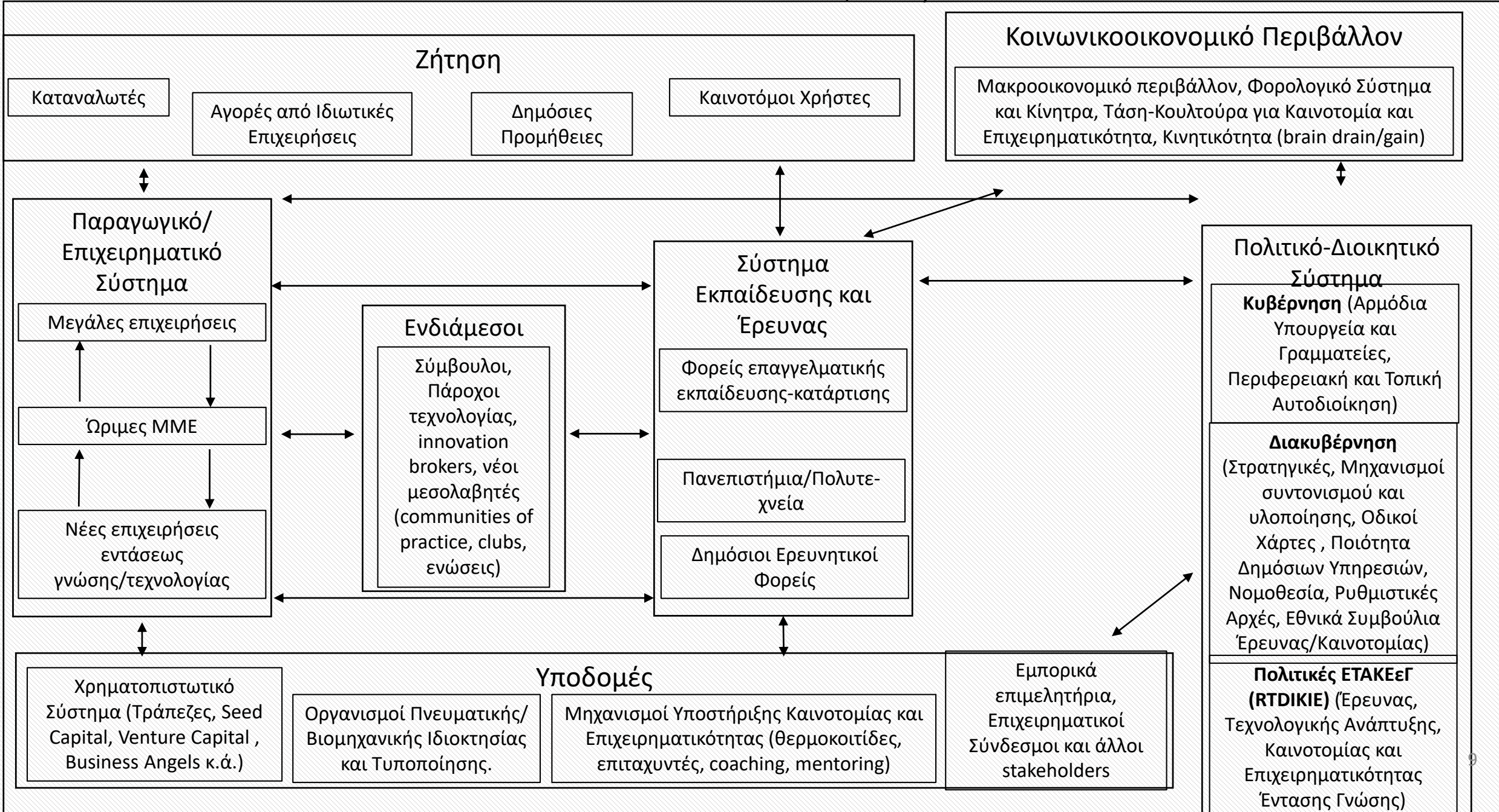
Στόχοι

- **Βελτίωση της διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας της χώρας και εξασφάλιση μιας βιώσιμης ανάπτυξης μέσω της:**
 - Ενίσχυσης της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων και υπηρεσιών των επιχειρήσεων
 - Βελτίωσης της αποδοτικότητας και των υπηρεσιών που παρέχονται στους πολίτες και τις επιχειρήσεις από τους **δημόσιους οργανισμούς**
 - Ενίσχυσης της ζήτησης για καινοτομία ιδιαίτερα από τον **δημόσιο τομέα (Public Procurement for Innovation)**
 - Σταδιακής καλλιέργειας στην κοινωνία και την οικονομία μιας **«κουλτούρας ανάπτυξης»** που συνδέεται με τη δημιουργικότητα, τον πειραματισμό, τη θεώρηση ανοιχτών οριζόντων κ.λπ.

(Καινοτόμα) Επιχειρηματικότητα Εντάσεως Γνώσης

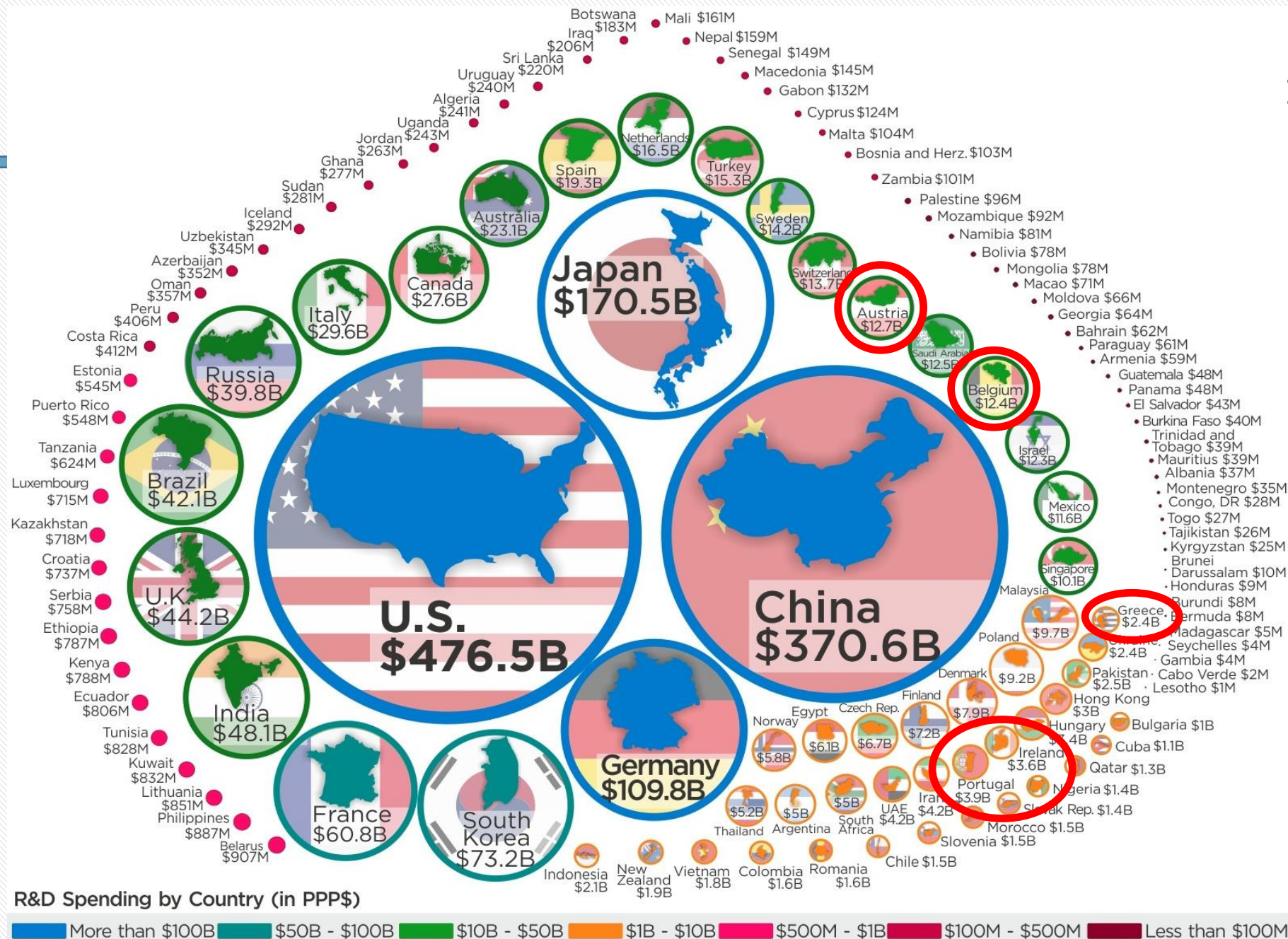
Στόχοι

- **Σύσταση νεοφυών επιχειρήσεων** (startups, spinouts) υψηλής έντασης γνώσης, καινοτομίας και εξωστρέφειας
- **Ανάπτυξη της «ακαδημαϊκής επιχειρηματικότητας»** [δημιουργία εταιρειών τεχνοβλαστών (spin-offs) μέσα από τα Πανεπιστήμια]
- **Ενίσχυση εταιρικής επιχειρηματικότητας** (corporate entrepreneurship) στο πλαίσιο **υφιστάμενων επιχειρήσεων** (μεγάλων και μικρομεσαίων)
 - Είναι ιδιαίτερα κρίσιμο τόσο οι νέες όσο και οι υφιστάμενες επιχειρήσεις:
 - να **εντοπίσουν τις συγκεκριμένες δυνατότητες** και τα **πλεονεκτήματα** που εμφανίζονται στο πλαίσιο των **αλυσίδων αξίας** στις οποίες δραστηριοποιούνται στον ελληνικό ή/και τον διεθνή χώρο, και
 - να **δημιουργήσουν ή/και να αξιοποιήσουν** αντίστοιχες **επιχειρηματικές ευκαιρίες** ενισχύοντας και την **εξαγωγική τους δραστηριότητα**.

Η ετήσια δαπάνη για
Έρευνα &
Τεχνολογική
Ανάπτυξη ανά Χώρα
σε PPP\$ (2014)
[Source: UNESCO
Institute for Statistics]

Το ύψος της δαπάνης
για R&D μετράει

- Προτάσεις Ερευνητικής και Τεχνολογικής Πολιτικής [6].
- Ανάπτυξη, Διάχυση και Απορρόφηση Καινοτομιών: Προτάσεις Πολιτικής [8]
- Επιχειρηματικότητα Εντάσεως Γνώσης : Προτάσεις Πολιτικής [11].
- Οικοδόμηση Ικανοτήτων και Δεξιοτήτων: Προτάσεις Πολιτικής [6]
- Η επίδραση του γενικότερου κοινωνικο-οικονομικού πλαισίου και του ρυθμιστικού πλαισίου στο διασυνδεδεμένο σύστημα ΕΤΑΚΕεΓΙΚ&ΔΕ [4]

Το σύστημα διακυβέρνησης του διασυνδεδεμένου συστήματος με επίκεντρο την καινοτομία

12

- Το **σύστημα δημόσιων πολιτικών** και όχι αποσπασματικές και ασύνδετες πολιτικές.
- Η εισαγωγή καινοτομιών στην άσκηση δημόσιων πολιτικών, αλλά και στην ανάπτυξη επιχειρηματικών στρατηγικών.
- Στρατηγικός σχεδιασμός και αποκεντρωμένη αλλά συντονισμένη υλοποίηση.
- Ο ρόλος των stakeholders (συμμετόχων). Οι **συνεργασίες δημόσιου και ιδιωτικού τομέα**.
- Από το **benchmarking** στο **benchlearning**.
- Η απομείωση μη σκοπούμενων συνεπειών (unintended consequences) και η ελαχιστοποίηση αποσπασματικών λύσεων.
- Η καλλιέργεια της **κουλτούρας των ανοιχτών οριζόντων**, της δημιουργικότητας και της συνεργασίας [A Culture of Growth (Joel Mokyr, 2017)]
- Η κατανόηση της **αποτυχίας** ως **εμπειρίας μάθησης**.
- Η συνεργασία της δημόσιας διοίκησης, της επιχειρηματικής κοινότητας και της ακαδημαϊκής κοινότητας για τη δημιουργία μονιμότερων σχημάτων μελέτης και παρακολούθησης των εξελίξεων σε **συγκεκριμένες αλυσίδες αξίας και παραγωγικά οικοσυστήματα** για τον εντοπισμό των προβλημάτων, των εμποδίων και των δυνατοτήτων για την επιχειρηματική ανάπτυξη, την καινοτομία και την απασχόληση (το παράδειγμα της δουλειάς το ΣΕΒ στην περίοδο 2011-2014).